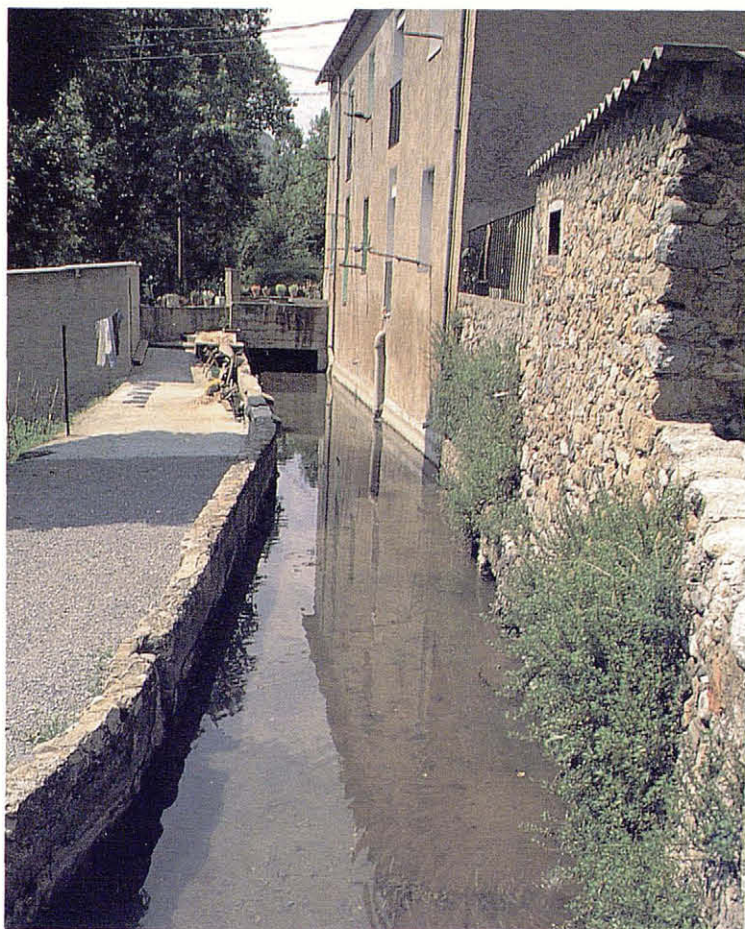

La sèquia de Santa Maria

Denominació:
sèquia de Santa Maria

Paratge:
agafa l'aigua del riu Freser poc després de Campdevànol, segueix paral·lelament el traçat de l'antic camí ral fins a Ripoll on, a l'altura de l'església de Sant Pere, deixa anar les seves aigües al clavegueram. Antigament, la seva trajectòria continuava per davant del monestir fins a abocar les seves aigües al Ter en el punt de la Fontviva.

Terme municipal:
Ripoll

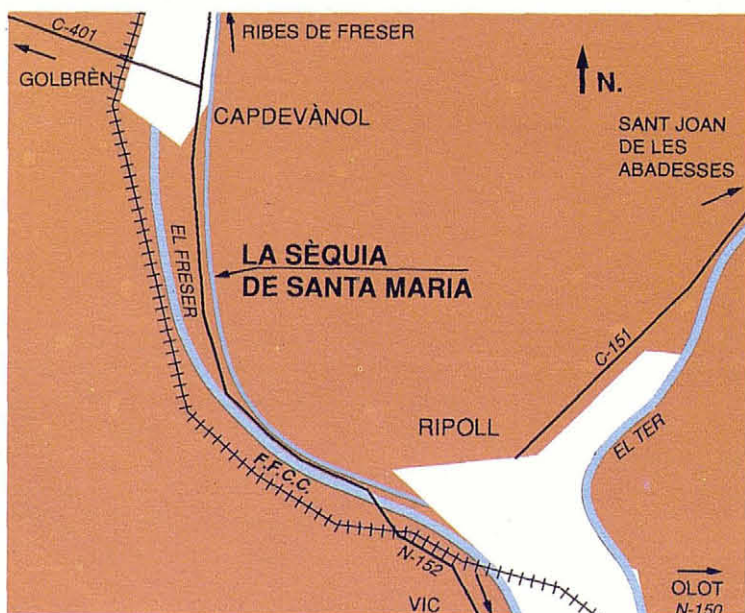
Comarca:
el Ripollès

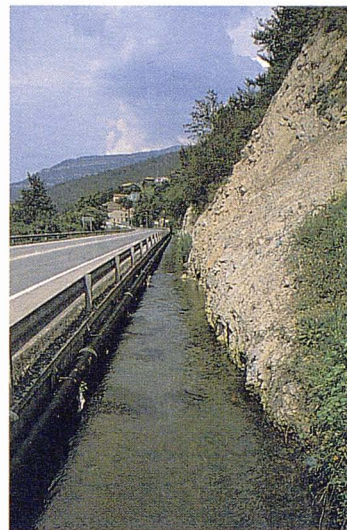
Anys de construcció:
entre 948 i 970. Refet els segles XVII i XIX

De les obres hidràuliques que proveeixen d'aigua les indústries de Ripoll, en destaquen dues amb un fort impacte en el paisatge i un paper molt important en la història de la vila. Es tracta del canal de Can Badia, que agafa les aigües del riu Ter, i de la sèquia de Santa Maria o rec molinar. Del primer només direm que ja existia en el segle XVII i va ser totalment renovat el segle passat. Ens fixarem, doncs, en la segona, que destaca pels seus orígens remots.

Segons el cronista del monestir de Ripoll, J. M. Pellicer, la sèquia de Santa Maria té el seu origen el segle X quan l'abat Arnulf (948-970) féu obrir un rec per proveir d'aigua un molí hidràulic situat al clos del monestir. L'obra es va fer emparant-se en un privilegi del rei franc Lluís Transmarí, de l'any 838, que concedia al monestir de Ripoll, entre algunes altres prerrogatives, el domini sobre les aigües del riu Freser entre els molins de la Corba (Campdevànol), anomenats de Gemmella, i l'aiguabarreig del Ter i del Freser.

L'evolució d'aquesta obra hidràulica ha seguit una trajectòria paral·le-

la a la vida econòmica de Ripoll. La sèquia ha esdevingut, mitjançant les reformes i reconstruccions múltiples que ha sofert des de la seva creació, un element fonamental de les diferents etapes manufactureres i industrials per les quals ha passat la vila.

Des de la seva construcció i gairebé fins al segle XX ha servit per fer funcionar tota mena d'artefactes moguts mitjançant l'aplicació directa de la força hidràulica: les moles dels molins fariners, els batans dels molins drapers, els forns de les fargues, els martinets, les barrires, els torcedors, etc.

L'inici de l'època d'esplendor de la manufactura tèxtil i metal·lúrgica ripollesa al segle XVII, coincideix amb una important reconstrucció de la sèquia de Santa Maria.

D'aquell temps n'és testimoni la Farga d'en Palau o de Cal Guixo que encara l'any 1977 funcionava segons els mètodes tradicionals de la farga catalana. Aquesta farga obtenia l'aigua de la sèquia de Santa Maria mitjançant un rec, que actualment encara hi és, anomenat l'Almoïna.

La industrialització de Ripoll, durant la segona meitat del segle XIX, significà una nova vida per a la sèquia. Es reconstruí novament, segurament per augmentar el seu cabal, amb la finalitat de proveir d'aigua les noves indústries tèxtils i metal·lúrgiques. Actualment, encara resta en servei com a element de provisió de força hidràulica per a la fabricació d'energia elèctrica per a diverses indústries i com a subministrador d'aigua per a diferents processos industrials (fabricació de paper, tints, etc.).

BIBLIOGRAFIA:

- AA.DD. *Gran Geografia Comarcal de Catalunya*. Osona i Ripollès. Volum 1. *Fundació Enciclopèdia Catalana*, Barcelona 1981.
- BARRAQUER, C. *Las casas de religiosos durante el primer tercio del siglo XIX*. Barcelona, 1906.
- GRAELLS, Eudald. *Els orígens industrials de Catalunya*. Ripoll, bressol de la industrialització. Impremta Maideu Ripoll, 1990.
- Les armes de foc de Ripoll*. 1974.
- La indústria dels claus a Ripoll*. *Fundació Vives Casajoana*. *Contribució a l'estudi de la farga catalana*.
- PELLICER, J. M. *Santa Maria del Monasterio de Ripoll*. *Establecimiento Tipográfico de Feliciano Horta*. Mataró, 1888.
- Fitxes del Servei de Patrimoni Arquitectònic, Generalitat de Catalunya.